

Передплата

на «РУСЛАНА» вносять:

в Австрії:

на цілий рік . . . 20 кор.

на пів року . . . 10 кор.

на чверть року . . . 5 кор.

на місяць . . . 1-70 кор.

За границею:

на цілий рік . . . 16 рублів

або 36 франків

на пів року . . . 8 рублів

або 18 франків

Поодинокі числа по 10 сот.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш; а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дні крім неділь і руских свят о 5½ год. пополудні.

Редакция, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. 1. пл. Домбровского (Хорунщини). Експедиція місцева в Агенції Соколовского в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє.

Рекламації неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надісланім» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 сот. від стрічки.

Борба двох світоглядів.

Присвячую нашій віруючій інтелігенції.

1.

Широкі розміри, які несподівано прибрала справа Вармунда, свідчать недвозначно, що вона вже в своїм зароді перестала бути справою особистою, але перемінилася в справу цілого населеня. О щож властиво ходить? Приклонники Вармунда до нині, як зараз переконаємо ся, не виповіли широко, чому так завзято боронять катедри сего професора. При першій огни вони затрубили були, що християнські послы, а передовсім христ. соціальна партія, хотіли були ужити богохульств, яких проф. Вармунд допускав ся в своїх викладах, письмах а навіть вічах, до своїх політичних цілей, проти чого знов „поступовці“ мусять реагувати. Релігії не повинно ся втягати до політики, говорили вони.

Та хід самої справи показав, що вармундовці говорили свідомо неправду. І вони побачивши, що їх словам вже навіть новик політичного життя не вірять, заграли другу бовзу пісню на тему: ми боронимо свободи науки. І в тім маневрі „вільнодумці“ не осягнули правдивого успіху, скоро ані оден вчений, хоч як він би був чуткий на своє право наукової свободи, ані сему окликови, ані цілій тій борбі не приплеснув.

Противно, проф. Віктор Навман, укритий під псевдонімом „Pilatus“, сам не католик, виказав в своїй праці, що памфлети Вармунда є лише плягіатом поганих письм екзєзюта і релігійного апостата графа Ноєнброєха, і з наукою не мають нічо спільного. Мимо того „вільнодумці“ вивішеної хоруговки в обороні свободи науки не зняли і борба під нею триває далі. Нині нема двох гадок, що се борба релігійна; се борба двох світоглядів, се борба християнства з новітнім поганьством виплеканим на багні матеріалізму.

Християнство, переховуюче в своїм депозиті неомилнє, Богом обявлену правду, є певне своєї побіди, але бодай на разі має трудніше становище, коли тимчасом его противник заняв в борбі вайліпші місця. Він є паном могутної нині печаті, має на услугах університетські катедри, а підлешуючи людским похотям, котрим як раз християнство наказує самовідреченє, потягає за собою цілі народні маси. Християнський світогляд є ще і в тім прикрім положеню, що навіть

деякі его ісповідники, не знаючі духа католицької віри, а упоєні блеском нинішнього поступу, знаходять ся своїми переконаннями і аспіраціями радше в противнім таборі, воїнів Христових. А упадок пралата Loisy'ого, проф. Ehrhard'a, Schnitzer'a і інших показує нам, що теперішні духові напрями можуть «предстити и избранн्या». Тим більше чоловік світський, а передовсім образований, отже приглядаючий ся струям найновіших ідей, коли хоче бути щиро віруючим християнином, мусить видержати тяжку пробу і борбу про свій християнський світогляд. Він знаходить ся нераз, пише проф. Вебер*), майже в трагічнім положеню. З одної сторони не хоче зривати з Церквою, бо дізнав від неї занадто много духового добра і щастя, щоби міг его в собі згнобити і заперечити, а з другої сторони мов марево страшне відвертають его в д Церкві ві «середновічні погляди», а рівночасно філі щораз то нового життя уносять его в зовсім противнім на позір напрями. Але і его цілєство, его воля рве ся там, де его житє світа несе. В практичнім житю він мусить чути себе передовсім новітнім чоловіком і тому для духа поступу, який довів людскість до теперішнього стану культури, чує ся зобовязаний. Він день в день вдихає его духа, він в політичнім, соціальнім і економічнім житю є окружений его ділами. Хоч би він навіть хотів, то не може від поступу увільнитись. Образований чоловік потребує лише оглянути ся в житю культурнім на минувші віки, а сейчас побачить, що се є і неможливою і глупою річю заперечувати свій час, а шукати щастя і знайти его в минувших добах. Хто сотворив нам так величаву техніку, таку преріжну комунікацію, поживу, одіж; словом все, що виповняє наше житє щоденне? Ніхто инший, як новітний дух дослідів і поступу. То він уповаючи на силу своїх гадок, слідить висоти і глибини і хоче вести людскість до щораз то нових цілей.

(Дальше буде).

Політичний огляд.

Австро-Угорщина.

В справі програми роботи в держ. раді, яку бар. Бек виложив на останній нараді клубових предсідате-

*) Wissenschaftliche Beilage zur Germania, 1908. Nr. 1.

лів (ми подали її в попереднім числі) висловив ся голова німецької девятки пос. др. Кіярі, що така програма при вствованю парламент. міністерства може вийти з порозуміння парламент. сторонництв з міністрами, що засідають яко мужі довіря їх в кабінеті. Неперечно трудно серед літної спеки спокійно вимагати від держ. ради виконаня таких важних робіт, але й не треба забувати, що посольська палата довгий час властиво нічого не робила. Виконаню конечних законодатних робіт насувають ся значні технічні труднощі, але треба буде сі труднощі усунути. Виконанє відомої програми роботи було би тепер уже задля того бажанє, щоби осінна сесія мала свободні руки, взяти ся до бюджету на р. 1909 і до великих предлог про обезпеченя.

Сесія делегациї, як з парл. кругів звіщають, мала би відбутися в другій половині вересня. В правді на той час мають бути скликані деякі кр. с о й м и, як ческий, стирійский, крайнський (о скілько нам відомо, також г а л и ц к и й), однак були вже такі рівнобіжні сесії. Загально переважає такий погляд в парлям. кругах, що не було потреба нового вибору членів делегациї.

На Буковині починає христ. суспільна організація щораз більше розвивати ся і до неї пристають Німці і Волохи, щоби видобути ся з під верховлади жидівства і ліберального зіпсутя. Ся організаційна робота веде ся під впливом і з понуки віденських кругів христ. суспільних а іменно: др. Люєгера, міністра Гессмана і долішньо-австр. маршалка кн. Ліхтенштайна. Сими днями засновано там знов новий христ. сусп. союз хліборобский в К і м п о л ю н г у. Волоські послы буковинські уміли все злукою з могутними парламент. сторонництвами вихиснувати для своїх справ і придбаня політ. і парлям. положенє. Свого часу волоска пятка з Лупулом на чолі держала ся впливого клубу Гогенварта, сегодня волоскі послы держать ся христ. сусп. сторонництва, коли тимчасом рускі послы все ще стоять за занепадаючим лібералізмом і тим способом не можуть дійти до того впливу, який моглиб мати своїм числом і складом.

Дня 17. червця минув рік з того часу, як почала ся сесія народного парламенту вибраного загальним голосованєм, одначе настрої засіданя, яке відбувало ся в сі роковини, не відповідав зовсім значіню історичної хвилі. Бюджетова розправа вела ся дальше без всякого зацікавленя і участи послів, так що оноді треба було задля недостачі потрібної для ухвал прийви сотки послів закінчити засіданє і листами висланими в ночі на адресу послів візвати їх на слідуєче засіданє. Бачність всіх була звернена на подію, яка тоді склала ся поза держ. радою, на відомий докір цісаря висловлений міністрови просьвіти задля дармованя студентів університетских. Отже невеселі се були роковини, бо лише під великим напором правительства вспіла

нова держ. рада за рік полагодити австро-угорську угоду, а тепер докінчує бюджет за біжучий рік. Так само невеселі були ті роковини і для руских послів, котрі вийшли до нової ради в більш як тричі значнійшій числі в порівнянню з давнім станом і з великими надіями на значні успіхи, а по році діяльності опинилися зовсім відокремленими посеред парлям. стороництв. Що таке відокремлене не могло допомогти до позитивних успіхів, се річ зовсім зрозуміла.

Заграниця.

З часу ревальського з'їзду панує в Німеччині велике роздратоване. Услужний французькому правительству Тетрє запевняє вправді, що Англія аж тоді буде для Франції цінним союзником, коли Англія також сухопутне військо доведе до такого значіння, як флоту, бо Росія не має тепер ніякої охорони на Балтійськ. морі. Російське дневникарство виступає даліше неприхильно проти Німеччини. Урядова „Россія“ бажає, щоби заключений в Ревлю англо-росс. договір розтягнуто на всі справи. Французький міністер загр. справ Пішон виголосив сими днями промову про світове положення і зазначив, що великий союз заключений з Росією, скріплений новими приятними зближеннями, здобув собі нову повагу, котра звертає ся лише на удержаня мира. Ніяка воєнна думка не змішала ся до того зближення і порозуміння в Європі і на далекім Сході. Нове угрупованя держав має лише мирні цілі і забезпеченя мира, а не лихі заміри і небезпечні заботи. — Hamburger Nachrichten остерігають німецьких державників, щоби не дали заколисувати ся такими високопарними а нещирими запевнюваннями.

Др. Векерле нараджував ся з бар. Еренталем сими днями про заграничну політику монархії, а як Vudapesti Hirlap запевняє, віденські дипломат. круги були наперед повідомлені про англо-росс. зближеня і ревальска подія не була для них несподіванкою, але се певно, що Реваль положив кінець Мірцштегові.

Тимчасом в Берліні положеня безнастанно заострене. Зміст відомої воєвничої промови цісаря Вільгельма потверджують, а в Берліні занепокоєні обміною телеграм між Ревлем, Парижем і Римом. Побоюють ся там, що і у Відні і в Пешті неприхильні Німеччині впливи промостять собі дорогу. Цісар Вільгельм вибирає ся в подорож на північ, а єму товаришує німецька флотія.

Володимир Антонович.

Доля Талицької Русі під австрійським правлінням.

(Дальше).

Війни з Наполеоном 1808—1811. р. ослабили Австрію. Се був для Австрії час, коли угнетений нарід Галичини повстав і станув по стороні Наполеона, що воював під той час з Австрією: часть Галичини, що належала до Австрії, вийшла в склад зорганізованого Наполеоном Варшавського князівства. Тоді то повстали між уніятським і католицьким духовенством неприязні відносини. Львівський уніятський єпископ Ангелович не хотів признати польського правління і наклонював своїх вірних признати правління Австрії, яко краще від польського. Ся обставина стягнула на Ангеловича від тодішніх великі прослідования: єго дім зруйновано,

самого єго побито, так, що ледво спас своє житя перед розяреним народом, завдяки сему, що до справи змішали ся польські князі, які вкінці прийняли Ангеловича під свою опіку. Коли Варшавське князівство знесено, то австрійське правительство почало відносити ся з недовірем зглядом польського елемента в Галичині, особливо в тій часті, яка знов дістала ся Австрії по знесеню Варшавського князівства. Для того захотіло австрійське правительство зрівнати руский елемент з католицьким. В тій цілі відновило оно 1813 р. у Львові уніятську метрополію. Ангелович став митрополитом з огляду на свою діяльність в недавнім Варшавськ. князівстві. Наступником Ангеловича був Левіцький, що взяв участь в висше згаданім спорі. В тім спорі брав участь з одної сторони Левіцький, з другої сторони католицький архієпископ Анквіч. Левіцький старав ся доказати, що в рускій часті Галичини годить ся прийняти яко викладовий місцевий руский язык; Анквіч знов старав ся доказати, що виклади в польськ. язичі необхідні навіть в сільських школах цілої Галичини. Левіцький покликуював ся на педагогічні згляди і старав ся доказати необхідність викладів в цілі успішного розвою морального і релігійного образования. Він казав, що таке образование може бути успішне тільки при помочи викладів в місцевім руск. язичі; що різниця між польським а руск. язиком дуже значна і з Русинів-Галичан мало хто розуміє польський язык. Левіцький покликуював ся на слова правительственных урядників, які казали, що правительственні розпорядки можуть бути зрозумілі для Галичан тільки в перекладі на їх рідну мову. Звертав увагу й на се, що час навчання в сільських школах дуже короткий, отже колиб прийняти предлогу Анквіча, то, заким діти вивчать ся польського язика, проміне час для їх навчання. Вкінці Левіцький привів та доказ множество адрес від Русинів-Галичан, які просили о введеня руского язика в школах.

Ті докази Левіцького збивав католицький архієпископ Анквіч. Він казав, що руский язык се лише діалект, а не язык, потрібний тільки для відправи богослуженя. Радив заснувати кілька шкіл, в яких викладали би сей язык для тих людей, що бажали би стати духовними. Руский язык — мертвий язык, який під сю пору вже не єствує. Дальше казав Анквіч, що править своїми вірними вже 44 роки і на тій основі не признає, щоби єствував руский діалект, бо, як він запевняв, протягом 44 р. не чув від нікого, щоби було можливим, викладати в школах в руск. язичі; се видумка Левіцького. Одиноким язиком, який уживають в Галичині, є польський; польський язык ділиться ся вправді на кілька нарічій (нар. є мазовецьке нарічє), але ті нарічя дуже мало різнять ся від себе. Колиж уніятське духовенство вважає необхідним се, щоби Галичани зміли читати катехизм в мертв. язичі, то най заснують такі школи на свій кошт, а не на кошт правительства. Лучше треба порадити уніятському духовенству, щоби переклало свої богослужєбні книги на польський язык, або печатало їх латинськими буквами, замість того, щоби язика і «письма без потреби помножувати в школах задля лірників». Комісія згодила ся з Анквічем. Заслугує на увагу се, що ні оден чоловік з осіб, які рішали се питаня, не знав ані одного славянського язика. В склад сеї комісії входило 10 Німців під предсідательством губернатора Ганера. В декретах, вісланих комісією до затвердження правительству, сказано, що руский язык мало уживаний в громадянськ. житю, в розпорядках і в військовій службі. Одиноким народним язиком (Die ein-

zige Sprache) в Галичині — є польський. Се булоб нарушенем прав корони, зносити польський язык. Комісія не зборонює впрочім вчити уніятські діти катехизму і письменства кирилицею. Можна засновувати і рускі учебні заведеня, але без підмоги зі сторони правительства. До правительственных шкіл можуть учащати діти шляхти і інших більше або менше знатних людей; для них булоб се обидою вчити ся мужицького жаргону. Уніятське духовенство протестувало против такого рішення комісії, але сей протест не мав ніяких наслідків і польський язык заведено. Час від 1818 до 1848 р. був порою сильного гневу народности. Правительство старало ся заступати оден народний елемент другим. Наслідком таких заходів правительства було взаємне роздратованя і загальна апатія. Таке роздратованя і таку апатію бачимо в Галицькій Русі. Положеня руского населеня було тут невідраднє, але не лучше було й положеня польського населеня. Польське населеня відгравало тепер двозначну ролу: оно казало, що тепер оно — одна правоздатна народність в Галичині і заперечувало єствованя рускої народности; оно казало, що Русини — такіж Поляки, лише з деякими відмінами. Таким чином положеня галицько-польської суспільности було вельми незавиднє: оно не знало єства справи. Супроти такої несвідомости, можна було сповняти ряд насильств, але годі було дійти до якоїсь певної цілі. Вказана висше політика австрійського правительства була дуже звичайна: она була наслідком ретроградного руху і несвідомости справи. Правительство задумало оперти ся: 1. на ульстрамонтанстві, що дало спромогу духовенству здобути собі силу; 2) на шляхті, яка, будучи в Галицькій Русі переважно польською, наклонювала цісаря до ослабленя рускої народности.

(Дальше буде).

Анатоль Вахнянин.

Листи до Панталеймова Куліша

пис. в р. 1869.

Подав

Кирило Студинський.

(Дальше!).

IX.

Зі Львова 3. Лютого 1889.

Високоповажаний Добродію!

1. Зажуривъ ся я дуже присланнымъ мнѣ аркушомъ св. Письма. Похибокъ багато — перепечатати треба — и я вже що сила натріщавъ коректорівъ, котримъ платить ся відъ аркуша 60 кр. а вони так лихо корегують. У мене такъ мало часу, що я до сіхъ поръ не мігъ докладно заглядати у письмо сьвяте; тепер бачу, що хочъ по ночамъ а таки треба мнѣ самому за коректуру приниматись. Мушу я, любий Добродію сказати Вамъ сю гірку правду, що окрімъ мене ніхто для „Правди“ нічого не робить; у насъ ледачі люде чи дурні — я не розберу вже сего. Я пишу на усі боки, щоби прислали праці до Правди — а знаєте, що присилають ті люде? Отъ поезіи, та такі дуренькі, що їх и годі читати. Теперъ ще виробивъ я собі вступъ до „Берездинського архиву“, нивьки бувъ я тамъ перлий разъ, та ажъ сум бере мене, що не має въ мене часу посидіти тамъ денно хочъ дві годинки.

Партицький заходить ся біля свого испиту та школи, та нічо праві за Правду не хоче знати. Ледве що вимусивъ я на єму, що давъ розправу про семейні имена, та ще другу дасть про правописъ загално. Більшъ ніхто не прикладує ні пальця до нашого письма. За-

мість Головою є я у Просвіті „возьнімъ“ що спрощує навіть виділових на засідання. Виправити вечір за Шевченка — хто має усім зайнятись? Я тай я.

Гірко мені приходить таке казати, бо боюсь могою правдою знеохотити других людей до праці, але бачу, що Ви, Добродію, хочь бували у насъ, добре виrozumіли, якъ у насъ водить ся.

Пишу сей листъ на скорості — бо отъ, отъ, третя година, треба у школу а відтакъ зложити компіляцію про кургани и Вісті а вечеромъ наспіє коректура зъ 5 числа Правди.

2. Ниньки одержавъ я листъ відъ кошового. Вінъ настає коньче на те, щобъ видавати газету руську у Львові а два разівъ до року брошуру німецьку у Відні Газета у Львові має виходити 2 р. до місяця, брошуровано. Се все дуже добре, тільки у насъ такъ мало людей, свідомихъ такихъ річей — політичнихъ — що я не знаю, кому віддати се діло. Кошовий каже, що у їхъ въ Відні нема людей до того, а я знову скажу, що у насъ крімъ Климковича — malum necessarium — не має такожъ; що жъ діяти. Добродію? Скажіте. Не маємо фірми для редакції — Климковичъ видавав Мету — робивъ при „Слові“ а відтакъ при дурненській собі „Зорі“³⁾. Вінъ теперъ у Львові — я пзъ нимъ бачивъ ся, та заховавъ ся идъ ему остигло, якъ Ви сего бажали и якъ я самъ знавъ.

Вінъ одинъ повівъ би діло те добре бо щобъ лучче хто повівъ — не має нікого. Завислий чоловікъ не може ставати въ опозиції до ряду — а хтожъ зъ нашихъ не є на рядовому хлібі. Я и борюсь съ собою — чи не покинути мши для добра загалу мое становище — стати свобіднимъ чоловікомъ и взяти обі редакції въ свої руки, не мішаючи собі сеї праці чимъ другимъ — та щожъ? Коли въ мене жінка и дитина. Дописувати буду — але имени свого дати на газету політично мені годі!

Журить мене дуже и се, що Ви, Добродію, сгадуєте лишъ за телеграмъ, що одержали а симъ часомъ я писавъ до Васъ по телеграмі:

1) V л. 27/1 ст. ст.

2) VI л. 27/1 „ а VII л. 1/2

VIII л. 2/2

а IX ниньки 3/2 — усі у Фльоренцію. У Венецію писавъ передъ тимъ

III л. 20/1 и IV 21/1 ст. ст.

Чи дійшли вони до Васъ, бо Ви дорікаєте мені, що я Вамъ не звіщаю докладно за все, а я тамъ на все Вамъ одвічавъ, а все у мене другий разъ записано.

Клонюсь низенько Всімъ

щиро прихвильний

Наталь.

¹⁾ Гл. ч. 110.

²⁾ Доп.: Вп. Пант. Куліш у Фльоренцію.

³⁾ „Славянская Зоря“.

Новинки.

— Календар. Ві второк: руско-кат.: Тимотея м.; римо-кат.: Зенона Ев. — В середу: руско-кат.: Вартоломея; римо кат.: Івана Хрест.

— Зі Станиславова пишуть нам: В четвер дня 18. червня відбули ся в Станиславові II загальні збори молодого товариства „Інститут Непорочного Зачатя Пр. Діви Марії“. Членів дійсних і відпоручників декавальних зібрало ся около пів сотки, переважно духовенство, членів світських прибуло лише кількох місцевих а з замісцевих тільки оден член з Коломиї. Ся обставина вказувала би на то, як у нашій рускій суєвільности слабо розбуджений дух релігійний і почуте християнське! Зі звіту виділу дізнали ся присутні, що площа закуплена під будову церкви від п. Германа Імердауєра сплачена зістала квотою 90.000 К

а позістає ще до заплачення 10.000 К Заїніціованє і зібранє жертв на ту ціль се діло і заслуга Преосвященого Архієрея Григорія. Виділ товариства займав ся також справою інтернату для молодежи гімназійної і переняв той інтернат ім. св. Атаназія під свою управу від д. 1. марца 1908 назначачи з свого рамени яко управителя о. проф. д-ра Т. Галуциньского. В сїм році мав інтернат 18 учеників, з слідуємим роком число се збільшить ся до 40. Інтернат дає надію красною розвитку. На місце 3 вильосованих а 2 уступивших членів виділу (п. радника Ол. Барвіньского через резигнацію задля неможности бувати на засіданнях виділу і о. Ю. Озімкевича перенесеного до Боснії) зістали вибрані: др. Николай Сабат, о. Евстахий Шмериковский, радн. Ст. Стеблецкий, о. Мих. Бровко і радн. Кирило Проскурницький. Заступниками виділових вибрано: Мих. Девоссера і Стеф. Гаврилова. Дискусія в часі зборів була оживлена і доказувала, що присутні члени интересують ся справами тов-а. Наряди тривали від 4. години по полудни до 8. вечер. Преосвященний Архієрей Григорій почтив збори своєю присутностю, на вступі нарад уділив архієрейского благословеня а при кінці попрацав учасників сердечною промовою заграваючи до праці для добра Церкви і народу. — Тільки більше заінтересованя зі сторони загалу, хотьби лише вступленем до тов-а яко член спомогающий (річна вкладка 2 К), а тов-о сповнить свою гарну місію, яку сповняли колись давні брацтва на Русі в хочен віри, обряду і рускої народности! — *Учасник.*

— Міністер др. Дершата в Галичині. Вчера рано прибув до Львова міністер залізниць др. Дершата і виїхав сейчас до Борислава, аби оглянути копальні нафти в Тустановичах і приглянути ся величезному вибухови кипячки з нововиверченого закопа. Разом з міністром поїхали технічний референт з президії міністерства зел. радн. Трука, ст. радн. будів. Рознер, віцесекретар міністерства Шлік, кількох послів і найлучший знаток нафтового промислу проф. др. Залозецкий.

— Заг. збори львівського „Сокола“. В суботу вечером у власній салі в домі „Дністра“ урядив „Сокол“ річні заг. збори. Членів явило ся доволі багато, з дуже малими вїтками, сама молодіж, хоч на 290 і кілька членів львівського „Сокола“ є майже половина поважних старших Русинів, що дуже точно платять по 1 К місячно, а більше понадто тов-м не займають ся. Збори отворив голова тов-а п. А. Будзиновский, присвятивши між иншим теплу згадку бл. п. Наталеви Вахнянинови, який як член „Сокола“ брав живу участь в єго діяльности. Память заслуженого Покійника пошанували присутні повстанєм. З черги дневного порядку збори прийняли протокол з останних заг. зборів, почім приступлено по звіту з діяльности старшини в 1907 році. Звіт складали окремо кождий з референтів по секціям і комісіям в такім порядку: секції: організаційна, гімн., пожарна і економічна та ком. театр. і мундур. (Короткий перегляд звітів подано окремо. — *Ред.*) Над звітами розвинула ся кількагодинна горяча дискусія, яка обертала ся головню коло сокільского театру, який поглотив всі засоби готівки, до півтора тисячки корон, вложених в декорації, і доси дуже слабо рентує ся. Були голоси за і проти веденя „Соколом“ театру. Говорено також про відділеня театру в окреме тов-о на взір „Сокільского Базару“, а резолюцію в справі театру відложено до останної точки внесеня. Ширшу програмову бесіду на тему діяльности „Сокола“ виголосив п. Бурбела, який заявляв ся проти театру, а др. Лопатинський між иншим промовляв за веденем театру, однак з більшою увагою на єго артистичну сторону. По уділеню старшині абсолюторії з діяльности, скарбник тов-а склав дав звіт касовий, з якого показує ся, що чисте майно тов-а зросло в тім році о близько пів тисячі корон. По звіті контрольної комісії збори прийняли касовий звіт до відома і уділили старшині абсолюторію з фінансової діяльности. Дальшою точкою дневного порядку був вибір голови і старшини. Голо-

вою товариства був п. А. Будзиновский, який з причин родинних і праці в инших товариствах, зрезигнував з головства на останній рік трієтнімю, як по статутам вибирає ся у львівскім „Соколі“. Свою резигнацію внїс п. Будзиновский і заявив, що дальшого вибору рішучо не прийме. З огляду на пізну пору (12. год. в ночі) продовженє зборів відложено на пізнійше.

— По 10 К кари за шапки сокільські! З Романова, бобрецького повіта, доносять нам про подію, якій тяжко повірити. Отсе тамошний вїйт, писар громадский і оглядач худоби, словом найвисша світска власть в Романові, вибрани є дня 3. мая до Бібрки в сокільских шапках. Бобрецький староста, зглядно управляющий комісар староства, п. Гродзіцкий, який небаком вже вибирає ся на нову посаду звичайного комісара до староства в Новім Торзі, дізнавшись, яких гостей мав в Бібрці, покликав їх в кілька днів пізнійше до себе і наложив по 10 К кари, або по 24 годин арешту за ходженє по Бібрці в сокільских шапках! Проти сего засуду, розумісь, внесли они рекурс. Перед відзодом своїм п. Гродзіцкий видко бажає, щоби память по нїм в повіті ніколи не затратилась і переходила од рода в род.

— Вчешній прогульці львівського „Сокола“ до Янова загрозили були чорні хмари. Мимо того першим поїздом виїхало около 30 осіб, а другим також тільки. Одна і друга партія оглядала печери в Страдчи, а потім уживала в Янові повної свободи, розлетівшись гуртками по Янові, одні на перекуску до реставрацій, другі на став, а инші до ліса. Аранжеграм прогульки не повело ся згуртувати всіх прогульковців, аж в порі відїзду до Львова зішли ся всі на стачії вдоволені прогулкою.

— Університетский страйк повинен в сїм тижні скінчити ся. На німецькій політехніці в Празі збори страйкуючих студентів ухвалили понехати страйк. Віденські студенти порішили віднести ся до товаришів в Інсбруку, аби скінчили страйк.

— В Празі відбула ся вчера передзїздова нарада славянських студентів. Бєсїдники, а між ними Русин акад. Василь Струк, піддали строгій критиці панславистичну політику Крамаржа.

— Ватага вломників перед судом. Дальший обжалований Меч. Готвальд, бувший посесор, оповідає, що оженив ся з гр. Коморовскою в Росії, взяв по ній 60.000 рублів приданого, але стратив то все на посесорстві, потім виїхав за границю, а повернувши до Львова, пізнав в каварнях Васіньского, Коса і Літвина. До вини не признає ся. Обжалований Стан. Вальоха, б. дозорець вязниці при ул. Баторого, мешкав у Львові, а жінка в Самборі. Васіньского пізнав в Самборі яко Садовского, у якого позичив двічі по 200 К. Не знав, що Вас. займає ся розбиванем кас. До утечі з вязниці Васіньскому не помагав. Жінка Вальохи також заперечує, немов би она знала, що Вас дав єї мужови 400 К за поміч при утечі з вязниці. На сїм скінчено в суботу переслуханє всіх обжалованих. — На нинішній розправі переслухано 8 свідків що до влому до каси Машлера в Тарнові, і коломийского ювілера Фаєрштайна з жінкою, якого ватага Васіньского обікрала на 12.000 К. Розпізнаванє п. Фаєрштайном украдених у него, а потім проданих Тітльови дороговіностей тривало по верх години.

— З рос. України. З Полтавцями переселлю ся в 1907. р. у Сибір 35.409 осіб. — Павло Чижевский, посол до I думи, почав в гадацькій тюрмі відсиджувати свою кару за виборку відовзу. — Пристань в Одесі буде розширена коштом двох мільярдів рублів.

— Археологічна знахідка. Як повідомляють „К. В.“ в містечку Орловці, черкаского повіта, сими днями селянин Кирило Петренко викопав на своїм огороді дуже цікаву для археологів знахідку. В домовині лежав перетлілий кістяк чоловіка. На правій руді кістяка намотане втрое золотий дріт; в головах лежала срібна урна, з боку глиняний глечик а біля него шабля з деревяним державном, 10 стрі-

лів і біля 200 усяких дрібних річей з золота, які нагадують брожки, листя, якорі та інше.

— **Гроші то смерть.** В селі Седина під Миколаївом на Україні недавно приключилась ось яка дуже сумна подія. Селянин Матвій Сечук продав у Миколаїві воли. Коли приїхав до дому, то віддав гроші жінці. Грошей було 140 рублів, паперовими десятками. Жінка саме тоді купала дитину і, взявши гроші, поклала їх на стіл. Маленький синок Сечука узяв їх та геть часто й порвав на кусні. Коли се углядів Сечук, то схопив хлопця та й кинув об землю так, що той на місці згинув. Жінка кинулась до хлопця, а дитину так і лишила в купілі. Сам Сечук, коли побачив, якогось лиха накоїв, вибіг зараз з хати. Жінка підхопила хлопця й поклала на лаві, а сама кинулась до маленької дитини, щоб виняти її з купілі. Але воно вже було мертво, бо зачлинулось водою. Бідна жінка тоді побігла, щоб розшукати чоловіка, але не знайшла. Тільки другого дня його знайшли в стодолі, де він висів на бантині.

Оповідки.

— **Репертуар львівського руского театру в Вишніці.** (Саля в огороді п. Фріста).

Ві второк дня 23. с. м. „Катерина“, опера в 3 діях Н. Аркаса.

В четвер дня 25. с. м. „Надія“, рибацька драма в 4 діях Германа Гаерманса.

В суботу дня 27. с. м. „Продана наречена“, комічна опера в 3 діях Ф. Сметани.

В неділю дня 28. с. м. „Маруся Богуславка“, побутово-історична драма зі світами і танцями в 4 діях з прологом М. Старицького.

Білетти продає в Вишніці і Кутах торговля п. Москви. — Початок точно о год. 8. вечером.

Наука, штука і література.

— **Др. Кирило Студинський.** Польські конспірації серед руських питомців і духовенства в Галичині в роках 1831—46. Відбитка з Записок Наук. Тов-а ім. Шевченка, у Львові. 1908. Стор. 146, 8-ки. В сій студії обговорює автор на основі архівальних матеріялів часи, серед яких доводило ся прищувати Маркіянови Шашкевичови і його товаришам. Матеріяли черпав автор з архіву міністерства справ внутрішніх, з президентського архіву львівського намісництва і з архіву митрополита Екед. Шентницького. Книжку можна набувати в книгарні Н. Тов-а ім. Шевченка.

— **Видане Руского Тов-а педаг. у Львові:** Сара Кру, переклад з англійського. Львів 1908. Стор. 52, 16-ки. Ціна 30 сот. Є се поучаюча повістка для молодіжи, а надає ся також дуже для читальняних бібліотек.

— **Збірка народних пісень для молодіжи.** Друкує ся і незабаром появить ся в продажі нова праця славного композитора і знавця української народної музики М. В. Лисенка „Збірка народних пісень“ в гуртовім розкладі, праміненних для учеників молодшого й підстаршого віку у школах народних. Зміст „Збірки“ такий: I. Дитячі ігри. II. Весняні ігри дівочі (танки-ігри, короводи). III. Пісні обрядові: А. Весна (веснянка). Б. Літо: а) купальські, б) купальські, петрівоні, в) важивні, г) обжинкові. В. Зима: 1) колядки, 2) щедрівки. IV. Пісні з побуту: 1) родинні, 2) про любові. V. Пісні історичні: а) козацькі (боротьба з Турками, з Татарами, а Поляками, Хмельницина, руїна на правобережній Україні, руйноване Запорожа, Україна під Москвою), б) Гайдамачина, в) бурлацькі, г) чумацькі, д) рекрутські, е) цехові. Додаток: пісні дитячі, молодечі, веселі та „Уваги до історичних пісень“. Книжка матиме більше 70 сторінок і по ціні буде приступною для незаможних покупців, народних учителів просвітних товариств, земств і т. в.

Телеграми

з дня 22. червня.

Відень. В суботу була ту вечувана спека. Термомір показував + 40° Цельсія. Станція ратункова несла поміч у многих випадках сонішного удару.

Парма. (Італія). Вибух ту страйк промислових робітників. Страйкарі бажали силоміць привелити купців до замкнення горговель. Каравіверів обкинули каміннями. Кількох демонстрантів арештовано.

НАРОДНА ГОСТИННИЦЯ

Готель, реставрація і варарня — ріг ул. Сикетускої і Косцюшка у Львові.

Приїхали дня 21. с. м.: Олена Лінницька, Сокаль; Олена Козорисова, Гусятин; Ванда Левицька, Перемишль; Олена і о. Николай Полянський, Яблінка нижня; о. Антін Скобельський, Лисинець; Михайло Наконечний, Петриків; Володимир Сабат, Сколе; Михайло Комарницький, Лежайск; др. Максиміліян Френкель, Журавно; Григорій Ковальський, Долина; Тихонь Омелянський, Росія; Павло Ярема, Доброміль; Михайло Посацький, Бережани; Ілько Івасюк, Дора; Андрій Ніковський, Росія; Михайло Білянський, Сокиричці; Теофіл Крайський, Заболотів; Степан Кравчук, Калуш; Йос. Стадник, Вишніця; о. Станислав Алексевич, Батячичі; Іван Трач, Косів; Атавасій Кочко, Косів старий; о. Волод. Пасинович, Жабе; о. Павло Кудрик, Рогатин; Жигимонт Амарант, Тернопіль; о. Йосиф Абрисовський, Косів старий; Мартин Дольницький, Витків старий.

Знаменитий Фільольог і математик,

студент І р. пр. глядає лекції, цнї. Ласкаві зголошення під „Diligens“ в адм. „Руслана“. (3—4)

РУСИНИ! Жадайте у всіх трафінах, торговлях і крамницях лише туток і паперців з першої галицько-руської фабрики Евгена Білінського в Збаражи.

З доходу сеї фабрики йде 35% на будову церкви в Сеняві, 10% на школи і бурептов. педагогічного, а 5% на сироти і вдови по святицниках.

Держім ся поклічку:

Свій до свого!

Львівське бюро адресове
ул. Льва Сапїги ч. 61.

Видавець „Показчика адресового“ у Львові п. Рудольф Швігель, отворив з днем 1. червня „Львівське бюро адресове“ урядово затверджене, котре має на цілі доставити інтересантам замісцевим адреси осіб приватних, а також фірм львівських за оплатою 30 сот. за адрес місцевий — а 1 К за адрес позамісцевий. Належитість можна також прислати в марках. Адреси провірює сейчас умисна особа і відсилає відвотною поштою. Перша та приватна такого рода інституція є уряджена на взір заграничних.

- В книгарні Тов. ім. Шевченка можна купити:
- 1) Розважання про терпіння І. Хр. — Ул. о. Е. Гузар. — Ціна 1 К без п. пер.
 - 2) Розважання про терпіння І. Хр. для шкільних дітей. Ул. о. Ев. Гузар. Ціна 50 с. без п. почт.
 - 3) Боротьба Дрепера з вірою. Я. Л. — Ціна 40 сот. без п. почт.

При закупні товарів просимо поклікувати ся на анонси нашої часописи!

Печатки металеві і навчукові

для урядів парохіяльних, громадських, читальень, „Соколів“, „Січей“, зарядів шкіл ітд. виконує як найліпше, чого доказом численні признаня

Д. Вайс

артистична робітня ритівничка у Львові, ул. Кароля Людвика ч. 29. (Пасаж Оранжа).

(2—?)

Товариство взаїмних обезпечень

„Дністер“

у Львові, при улиці Рускій ч. 20 (дім власний).

приймає обезпеченя будинків, всяких річій домашніх і господарських, збіжа і лаші против шкід від погару.

Шкоди ліквідує і виплачує „Дністер“ з найбільшою скоростію. Оцінка шкід відбуває ся в присутности 2 господарів членів. Дотепер виплатив „Дністер“ 15.885 відшкодовань в сумі вісім і пів мільона корон.

Зиск по скінченім році звертає ся членам. Звороти за р. 1906 і 1907 вносили по 10 прц.

Банк красвий у Львові і в Чернівцях, Каса ощадности у Львові, Руска Шадниця в Перемишлі приймають поліси „Дністра“ при уділюваню позички.

На житє можна обезпечити ся через „Дністер“ в Кранівскім Товаристві.

Агенції „Дністра“ находять ся в кождім місті і в многих селах; там, де еще не робить лишій агент „Дністра“, можуть письменні селяни старати ся о уділеня агенції. До тепер заробили агенти 1.142.108 корон провізіи.

Фонди Товариства 31/12 1907:

Фонд резервовий	К 1.003.364—
„ резерви премій	„ 618.720—
„ спец. на звороти	„ 50.939—
„ на різницю курсів	„ 3.437—
„ резерви спеціальної	„ 35.000—
„ емерит. урядників	„ 218.364—
лишні фонди заосмотрена	„ 40.000—

Разом сума К 1.961.824—

Селяне! асекуруйте ся від шкід огневих!

Розклад залізничних поїздів
важний від 1. мая 1908.

До Львова приходять з	рано	перед пол.	по пол.	вечер	в ночи
Кракова	5:50	8:55	1:30	5:45	9:50
Кракова	7:25	9:50	—	3:40	2:30
Ряшева	—	—	1:10	—	—
Підволочиск	7:20	12:00	2:15	5:40	10:30
Черновець	8:07	—	2:05	5:57	9:30
Черновець	—	—	—	—	12:20
Станиславова	5:40	—	—	—	—
Коломні	—	10:20	—	—	—
Стрия	7:29	11:43	3:50	—	11:00
Пустомит	7:29	11:43	3:50	—	11:00
Самбора	8:00	10:30	2:00	—	9:10
Любіня	8:00	10:30	2:00	9:10	—
Рава рускої	7:10	12:40	4:50	—	—
Янова	8:26	1:15	5:00	9:25	10:10†
Брухович	7:10	—	12:40	4:50	8:20
Брухович	8:15	—	—	—	—
Зимної води	5:50	7:25	1:10	5:45	9:50

Зі Львова відходять до	рано	перед пол.	по полуд.	вечер	в ночи
Кракова	3:50	8:25	2:45	7:00	11:15
Кракова	—	8:40	—	7:35	12:45
Ряшева	—	—	3:30	—	—
Підволочиск	6:20	10:40	2:16	7:45	11:10
Черновець	6:10	9:35	2:23	—	10:38
Черновець	—	—	—	—	2:50
Станиславова	—	—	—	2:40	—
Коломні	—	—	—	6:03	—
Стрия	7:30	—	2:25	6:42	11:25
Пустомит	7:30	—	2:25	6:42	11:25
Самбора	6:00	9:05	4:00	—	10:45
Любіня	6:00	9:05	—	4:00	10:45
Рава рускої	6:14	11:05	—	7:10	11:35†
Янова	6:58	9:15	1:35†	3:35	6:30
Брухович	7:21	11:05	—	—	—
Брухович	6:14	—	3:35	7:10	11:35†
Зимної води	3:50	8:40	3:30	7:35	11:15

ЗАМІТКА: Поспішні поїзди печатані товстим друком. — Поїзди ідучі лише в неділі означені †.

СОКІЛ Житки можна набувати в „Сокільскім Базарі“ у Львові і паперці і у всіх торговлях в краю.